

תקציר

לנוכח "אימת מצבו", ככתוב במחכים לגודו, של בקט, של גיבורי המחזה וגם של נמעניו שעוד יכירו בכך, ההומור של בקט הוא גשר בין ההכרה בקיום המזמינה ייאוש גמור עד כדי ניתוק מרצון של החיים הבלתי נסבלים, לבין תחושת הכורח, אולי החובה, אולי מוסרית, להמשיך בכל זאת. סוגי ההומור הרבים מאוד, מילוליים וחזותיים-תנועתיים, גסים ומעודנים, גלויים ונסתרים, פשוטים ומורכבים מהתחת עד לאלוהים, שבקט מנצל ומעביר גם תהליכים ארס-פואטיים אינטנסיביים בכך שהוא צוחק גם על הצחוק עצמו, הם לעתים מפורשים ולעתים מושארים לנמענים להבין בעצמם, כרמז שלא צריך להסביר כל בדיחה. בקט התייחס תדיר לצחוק עצמו, כסיוע לחוקרים שחושבים שבאקקקקדמיה, על פי נאום לאקי, צריך בכל זאת להסביר בדיחות מדי פעם בפעם, וכפי שאעשה גם אני להלן.

* פרופ' שמעון לוי, חוקר, במאי ומתרגם; פרופ' אמריטוס מהחוג לתיאטרון באוניברסיטת תל אביב; יו"ר האגודה הישראלית לקידום חקר התיאטרון. פרסם כעשרה ספרים על יצירותיו של סמואל בקט, על התנ"ך כתיאטרון ועל תיאוריות של כאוס. ספרו תיאטרון ישראלי יצא לאור בתחילת 2016. היה ראש החוג לתיאטרון, דרמטורג בהבימה ובתיאטרון החאן הירושלמי, מנהל אמנותי של פסטיבל עכו ועורך הוצאת אסף ומחקרים ומחזות. פרסם מאות מאמרים אקדמיים, כתבות ורשימות על תיאטרון בעברית, אנגלית וגרמנית. תרגם כמאה וארבעים מחזות, בכללם כל יצירותיו הדרמטיות של סמואל בקט. ביים את המאהב מאת פינטר בתיאטרון הקאמרי; את וידיה על הסף בתיאטרון העירוני ברן, שווייץ ואת אין אחרות ולא אני בברלין (2016).